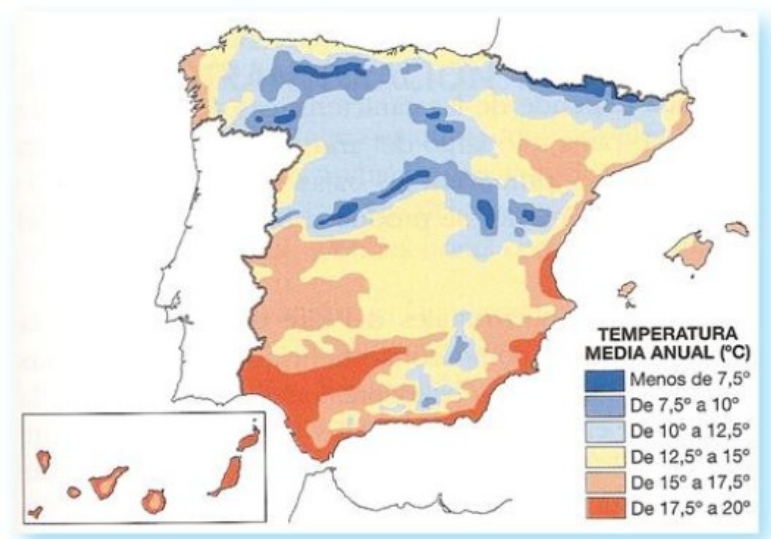

Fonte: Anaya

Atendendo ao documento, conteste:

b) Comente o documento atendendo ás seguintes cuestións:

● Identifique o documento e relacione as áreas coas mesmas temperaturas coas zonas xeográficas ás que correspondan.

Trátase dun mapa **temático, corocromático, con isolíñas** (isotermas) que representan a **temperatura media anual** das distintas áreas de España (Península, Baleares e Canarias).

- Na lenda, as cores azuis reflicten as **zonas máis frías** (áreas montañosas do centro e norte peninsular, Submeseta Norte e cumios máis elevados dos sistemas montañosos meridionais).
- As cores mareas e salmón (de 12,5°C a 17,5°C) correspóndense coa Submeseta Sur, depresión do Ebro, áreas litorais do Cantábrico e Galicia, ademais dos vales interiores de Galicia e Dorsal Meridiana, arquipélago balear e áreas montañosas de Canarias).
- As cores vermellas, con **temperaturas máis elevadas**, correspóndense coas áreas de dominio mediterráneo levantino e andaluz, depresión do Guadalquivir e litorais das illas Canarias.

✓ Explique os factores xeográficos e termodinámicos que condicionan as áreas con temperaturas superiores a 15°C (1 punto).

Canto aos **factores xeográficos**: España localízase en **latitudes medias**.

- Pero a **latitude máis meridional** (incluso subtropical no caso canario) das áreas litorais levantinas e andaluzas contribúe ao **incremento da temperatura media**.
- A **altitude** dos espazos sinalados correspóndese esencialmente con **áreas depressiónadas ou litorais**, que están **por debaixo dos 200 metros** sobre o nivel do mar. En Canarias, a pesar das maiores altitudes, a súa posición latitudinal xustifica o valor medio máis elevado das temperaturas anuais.
- A **proximidade ao mar**. Nas **costas mediterráneas o inverno é suave e o verán, caloroso**, pois este mar, pechado e bordeado por relevos montañosos, actúa como un almacén de calor e non pode amortecer moito as elevadas temperaturas estivais. Polo tanto, a **amplitude térmica** das súas costas é moderada.

No referente aos **factores termodinámicos**:

Na **área mediterránea** prodúcese un predominio do **anticiclón das Azores** durante boa parte dos equinoccios e solsticio de verán. A penetración de vagas de aire frío é menor ca nas áreas setentrionais da península. Por contra, a influencia sahariana, moi acentuada no verán, produce unha **elevación das temperaturas medias**.

As **illas Canarias** constitúen un dominio climático orixinal debido á súa situación no extremo sur da zona temperada, en contacto co dominio intertropical e preto das costas africanas, o que fai que se entrecrucen influencias variadas. Dominan as **altas presións tropicais** (anticiclón das Azores) e o vento alisio do nordeste, que dá lugar a **temperaturas cálidas todo o ano** nas zonas baixas, xa que ningún mes baixa de 17 °C, polo que a **amplitude térmica** é pequena (inferior a 8° C).

● Relacione as áreas de temperaturas inferiores a 15°C cos dominios climáticos aos que

corresponden.

A área de 12,5°C a 15°C correspóndese cos **dominios climáticos do mediterráneo continentalizado** da Submeseta Sur e a depresión do Ebro; o **suboceánico** (oceánico de transición ou oceánico de influencia mediterránea) dos vales interiores de Galicia e o oceánico do litoral cantábrico.

A área de 10°C a 12,5°C correspóndese, esencialmente, co **dominio mediterráneo continentalizado** (ou de interior) da Submeseta Norte e montañas medias.

A área de 7,5°C a 10°C correspóndese co dominio de montaña peninsular.

A área de menos de 7,5°C de media correspóndese co dominio de alta montaña peninsular.

http://ciug.gal/docs/probas/2012/PAU_2012_Xeografia.pdf

Comentario das temperaturas medias:

Mapa da península Ibérica no que se representan mediante isothermas distintas zonas atendendo á temperatura media anual.

En xeral podemos dicir que a temperatura media anual na península é suave, atendendo principalmente á súa localización na zona temperada do hemisferio norte do planeta se ben debido á súa elevada altitude media (660 m) estas son máis baixas do que lle correspondería segundo a súa latitude.

Por outra parte, advírtese claramente no mapa unha diminución da temperatura dende o sur cara ao norte debido fundamentalmente á latitude e dende a costa cara ao interior debido tanto á elevada altitude do bloque central da península (a meseta) coma á falta de influencia marítima que suavice as temperaturas no interior peninsular.

Tendo en conta o anterior podemos dividir España en varias zonas atendendo ás diferenzas de temperatura media anual:

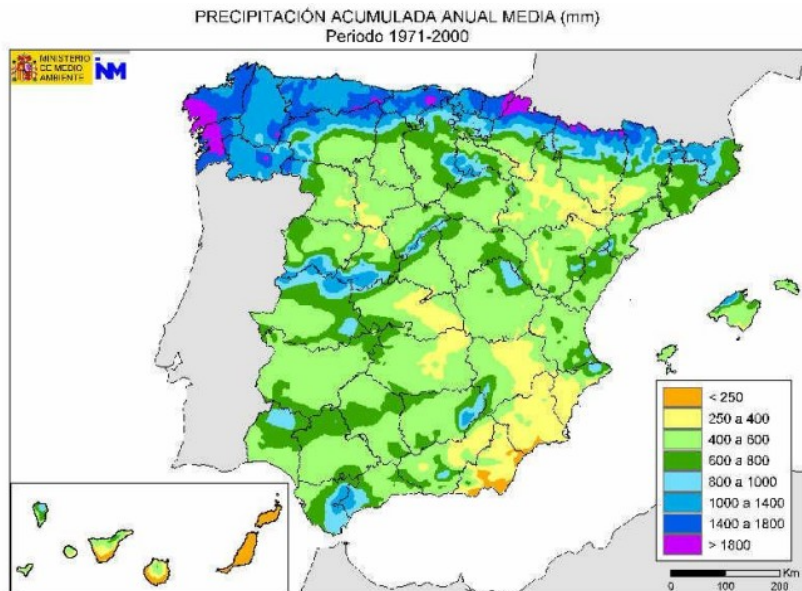
- Por enriba dos 18° encontrárase a maioría do arquipélago canario, debido á súa baixa latitude e á influencia marítima o que fai que as súas temperaturas sexan elevadas, aínda que non extremas ao longo de todo o ano. Tamén a maioría do arquipélago Balear que, aínda que cunha temperatura media inferior a Canarias, se beneficia de estar rodeado por un mar cálido, o Mediterráneo. Na España peninsular estas temperaturas daríanse en toda a costa mediterránea e a depresión do Guadalquivir, así como algunhas zonas máis baixas de Estremadura debido á influencia marítima nas zonas costeiras e ás elevadas temperaturas estivais no caso da depresión do Guadalquivir e Estremadura.
- Unha segunda zona que estaría ente os 15° e os 18° aparece en toda a costa atlántica galega debido á influencia marítima que fai que os invernos non sexan moi fríos; na submeseta sur e na depresión do Ebro, nestes dous últimos casos debido a que, aínda que os invernos son fríos os veráns son moi calorosos.
- Por debaixo dos 15° estaría fundamentalmente a submeseta norte, que debido á súa altitude ten invernos moi fríos e veráns suaves, e a Galicia oriental
- Por debaixo dos 10° só estarían as zonas de alta montaña debido á diminución da temperatura por efecto da elevada altitude.

Unha vez expostos estes datos, hai que considerar os factores que interveñen.

- O primeiro é a latitude, xa que as medias máis elevadas se alcanzan nos observatorios máis meridionais da PI e en Canarias (22°C Tenerife). Estes valores medios anuais descenden cara ao N.

- A influencia do mar na temperatura media maniféstase, sobre todo, na fachada cantábrica, e costa galega onde se rexistran temperaturas superiores ás que lle corresponderían por latitude. A acción termorreguladora ou atemperante do mar tamén se fai patente no interior, como no val do Guadalquivir e en ambas as dúas submesetas.

- A altitude tamén exerce unha notable modificación sobre as temperaturas, producindo profundas variacións, debido non só ao descenso dos valores térmicos, senón tamén en función da orientación da pendente, solaina - aba orientada ao Sur ou averteda - aba orientada ao Norte-, que permite alcanzar temperaturas distintas en puntos situados, á mesma altitude.

b) Comente o documento atendendo ás seguintes cuestións:

• **Identifique o documento e relacione as áreas coas mesmas precipitacións acumuladas coas zonas xeográficas ás que correspondan (1 punto).**

1º. Trátase dun **mapa corocromático (coropletas)** que representa as precipitacións recollidas en cada área en litros/metro cadrado ou milímetros, trata a precipitación acumulada ao longo do ano e que consiste na suma total das precipitacións recollidas en cada área xeográfica, representa o territorio de España que abarca a Península e os arquipélagos canario e balear. As liñas que dividen cada área son isohietas, que unen puntos con igual cantidade de precipitacións.

Podemos agrupar a lenda do mapa en **tres grandes conxuntos** España húmida, España árida e España seca.

Máis de 800 mm España húmida abrangue toda Galicia, a cornixa cantábrica, as estribacións dos Pireneos e as maiores alturas dos sistemas montañosos.

400-800 mm España seca sería o resto da península e Baleares, salvo o sueste, interior do val do Ebro, así como as partes máis elevadas das Illas Canarias.

200-400 mm España árida estenderíase polo sueste peninsular (Murcia e Almería), interior do val do Ebro e as zonas baixas das Illas Canarias.

En xeral, podemos apreciar que a precipitación diminúe de norte a sur e de oeste a leste, debido a que a maioría das fronte de chuvía entran polo noroeste e que cando chegan ao sueste se encontran moi debilitados por ter que atravesar a meseta e os seus rebordos montañosos.

• **Explique os factores xeográficos e termodinámicos que condicionan as áreas con precipitacións acumuladas superiores aos 1.000 mm (1 punto).**

2º. A España húmida con máis de 1000 milímetros anuais abrangue a meirande parte de Galicia, da cornixa cantábrica e as estribacións dos Pireneos, todo isto con clima oceánico e así como as maiores alturas dos sistemas montañosos peninsulares e da illa de Mallorca.

Os factores xeográficos que inflúen nesta área son: a latitude temperada, a altitude media elevada favorece a condensación e a precipitación coa baixada da temperatura, a proximidade ao mar que facilita a chegada de masas de aire de procedencia marina, a disposición do relevo que actúa de pantalla orográfica, a chegada de masas de aire procedentes do Atlántico, ou a propia disposición das Rías galegas de SO a NE que facilitan así mesmo a chegada das mencionadas masas de aire húmidas.

Os factores termodinámicos están relacionados coa circulación xeral atmosférica: a chegada -en superficie- das borrascas da Fronte Polar, con ventos do Oeste predominantes, así como a afluencia de masas de aire polares e árticas en inverno e a influencia das masas de aire tropical húmido –

especialmente nos equinoccios- xustifican a presenza de maiores precipitacións totais nas superficies indicadas.

A España húmida recibe mais precipitacións debido ao debilitamento da influencia do anticiclón das Azores cara ao Norte. No caso dos sistemas montañosos, estes exercen o chamado efecto barreira, facendo que as masas de aire se eleven e precipiten na vertente de barlovento.

• **Relacione as áreas con precipitacións acumuladas inferiores aos 400 mm cos dominios climáticos aos que correspondan (1 punto).**

3°. A España seca ou semidesértica (menos de 400 milímetros) estenderíase polo interior do val do Ebro e áreas máis interiores da Meseta, ademáis do sueste peninsular.

Nos dous primeiros casos, é a elevada continentalidade, o encaixamento entre montañas, coa perda de humidade dos ventos dominantes, o que dá lugar a estas áreas semidesérticas.

O sueste peninsular, aínda que limítrofe co Mediterráneo, ten moi poucas precipitacións, xa que as fronte procedentes do Atlántico e as borrascas mediterráneas chegan aquí moi debilitadas. O clima mediterráneo seco, subdesértico e estepario correspóndese co SE peninsular e a zona media do val do Ebro.

Canarias ten escasas precipitacións debido á incidencia durante case todo o ano do anticiclón das Azores, centro de acción nesta latitude subtropical. A afluencia de ventos secos africanos e a corrente mariña fría de Canarias tamén contribúen á falta de precipitacións nesta área. De resultas de todo isto, en Canarias predomina un clima subtropical.

http://ciug.gal/docs/probas/2014/PAU_2014_Xeografia.pdf